

Kronik obstrüktif akciğer hastalığı

Fotoğraflar: TOBB Fotoğraf Servisi

Kronik obstrüktif akciğer hastalığı en çok ölüme neden olan hastalıklar arasında yer alır. Bu hastalıkla uğraşmamak için sigaradan uzak durulması ve yaşanan alanların havasının mümkün olduğunca temiz olmasına özen gösterilmesi gerekir.

Kronik obstrüktif akciğer hastalığı (KOAH); zararlı gaz ve partiküllere karşı havayolları ve akciğerin artmış kronik inflamatuvar yanıtı ile ilişkili ve genellikle ilerleyici özellikteki kalıcı hava akımı kısıtlaması ile karakterize, yaygın, önlenebilir ve tedavi edilebilir bir hastalıktır.

Son 200 yıldır geleneksel risk faktörlerinin (yetersiz beslenme, kirli su, hijyenik olmayan koşullar, ev içi kirlilik vb.) giderek azalması, fakat yeni risk faktörlerinin (tütün, sağlıksız diyet, obezite, fiziksel inaktivite, mesleki riskler, hava kirliliği vb.) ortaya çıkması hastalık kalıplarının da değişmesine neden olmuştur.

TOBB ETÜ Hastanesi Dr. Öğr. Üyesi Barış M. Poyraz da kronik obstrüktif akciğer hastalığı ile ilgili deneyimlerini bizimle şöyle

paylaştı: "KOAH, tüm dünyada önde gelen mortalite ve morbidite nedenidir. Neden olduğu büyük ekonomik ve sosyal yük giderek artmaktadır.

Hastalık, en çok ölüme neden olan hastalıklar sıralamasında iskemik kalp hastalıkları ve inmeden sonra üçüncü sıradadır.

KOAH gelişimi için tüm dünyada en yaygın görülen risk faktörü sigara dumanıdır.

Sigara içiciler, içmeyenlere göre, daha yüksek solunumsal semptom prevalansına ve akciğer fonksiyon anormalliğine, daha büyük yıllık akciğer fonksiyonu azalmasına ve daha yüksek KOAH mortalitesine sahiptirler.

Diğer tip tütün kullanımı (pipo, puro, nargile vb.) ve çevresel tütün dumanı da akciğerlerin toplam solunan partikül ve gaz

**TOBB ETÜ Hastanesi
Dr. Öğr. Üyesi Barış M. POYRAZ**

yükünü artırarak solunumsal semptomlar ve KOAH gelişimine katkıda bulunabilirler.

İyi havalanmayan evlerde, iyi çalışmayan sobalar veya açık ateşte yakılan odun, tezek, bitki kökleri ve kömürden (biyomas yakıtlardan) kaynaklanan çok yüksek düzeylerde iç ortam hava kirliliği gelişebilmektedir. Biyomas yakıt dumanlarına maruziyetin KOAH oluşturma gücü sigara dumanına maruziyetiyle hemen hemen

aynıdır. Dış ortam hava kirliliğinin KOAH gelişimindeki rolü iyi bilinmemektedir, fakat sigara dumanı ile karşılaştırıldığında bu riskin daha düşük olduğu görülmektedir.

Tanı için mutlaka solunum fonksiyon testleri yapılmalı

Ancak yüksek düzeydeki şehir hava kirliliğinin kalp ve akciğer hastaları için zararlı olduğu bilinmektedir.

Kronik nefes darlığı, öksürük ve balgam çıkarma yakınmaları olan ve risk faktörlerine maruziyet öyküsü olanlarda KOAH düşünülmelidir. Tanı mutlaka solunum fonksiyon testleri yapılarak doğrulanmalıdır.

Hastalığın temel semptomu nefes darlığıdır.

Hafif KOAH'da, hastaların temel şikayetleri kronik öksürük ve balgam çıkarmadır.

Bu semptomlar, hava akımı kısıtlılığı gelişiminden yıllar önce başlamış olabilir ve genellikle hastalar tarafından önemsenmez.

Eşlik eden hastalıklar ve alevlenmeler hastalığın doğal seyirini olumsuz etkiler. KOAH'ın en sık rastlanan komplikasyonları; pulmoner hipertansiyon, kor pulmonale, solunum yetmezliği, pnömotoraks ve venöz tromboembolizmdir.

KOAH'lı hastalarda ek hastalık durumları

- ✓ İskelet kas güçsüzlüğü,
- ✓ Kardiyovasküler sistem hastalıkları (İskemik kalp hastalıkları, konjestif kalp yetersizliği, pulmoner hipertansiyon)
- ✓ Metabolik sendrom,
- ✓ Şeker hastalığı,
- ✓ Kemik erimesi,
- ✓ Akciğer kanseri,
- ✓ Kansızlık,
- ✓ Obstrüktif apne sendromu ve depresyondur.

KOAH'da tedavinin en önemli hedefleri hastalık ilerlemesini yavaşlatmak, alevlenmeleri önlemek ve mortalite hızını azaltmaktır.

Sigara içiminin bırakılmasının akciğer fonksiyonlarındaki azalmayı ve mortaliteyi yavaşlattığı gösterilmiştir.

KOAH gelişiminde en yaygın risk faktörü tütün kullanımıdır. Sigarayı bırakma bu hastalarda semptomlarda azalma ve yaşam kalitesinde iyileşme yapmasının yanı sıra, akciğer kanseri, kardiyovasküler

hastalıklar ve diğer tütünle ilgili hastalıkların gelişimi ve bunlara ikincil mortalitede de azalma sağlayacaktır.

O nedenle KOAH tedavisinin birinci aşaması halen sigara içmekte olan hastaların sigarayı bırakmalarını sağlamaktır.

Özellikle kadın ve çocukların biyomas yakıt dumanına maruziyetlerinin azaltılması, tüm dünyada KOAH prevalansını azaltmada son derece önemli bir hedefdir.

İyi havalanmayan evlerde yemek pişirmek ve ısınmak amacıyla biyomas yakıtının kullanılması KOAH gelişimi için büyük bir risk oluşturmaktadır.

Duman sızdırmayan nitelikli sobaların kullanılması, evlerin yeterince havalandırılması ve kötü kalitede kömür kullanımının önlenmesi KOAH gelişimini önlemede etkili olacaktır.

Kamuoyunun iç ve dış ortam hava kirliliği ve sağlığa etkileri konusunda bilgilendirilmesi ve kirliliğin ileri boyutlara vardığı zamanlarda radyo, televizyon ve diğer kitle iletişim araçları ile hastaların evden çıkmamaları konusunda uyarılmaları alevlenmeleri önlemede yardımcı olacaktır.

Fiziksel aktivite hastalığın ilerlemesini engelliyor

Elde edilen bulgular, KOAH'lı hastalarda fiziksel aktivitenin teşvikinin hem hastalık gelişimi, hem hastalığın ilerlemesi ve hem de komplikasyonların gelişiminin önlenmesinde önemli bir rol oynadığını

göstermektedir. KOAH'da korunma, morbidite ve mortalitesin önlenmesi açısından, KOAH tedavisinde uygun diyetle birlikte fiziksel aktivitenin teşvik edilmesi, tedavi programlarının önemli bir parçası olmalıdır.

Bu nedenle, yaşlı yetişkinlerde ve klinik olarak anlamlı kronik sorunları olan yetişkinlerde sağlığın iyileştirilmesi ve korunması için haftanın en az beş günü, günde en az 30 dakika süre ile orta yoğunlukta fizik aktivite (örneğin yürüyüş) önerilmektedir.

İnfluenza aşısı KOAH'lılarda hastaneye yatışı gerektiren alt solunum yolu enfeksiyonlarını ve ölümleri azaltabilmektedir.

Pnömonokok (zatürre) aşısı 65 yaş ve üzerindeki olgularda ve genç yaşta olmasına rağmen özellikle kardiyak hastalık gibi eşlik eden hastalığı olan olgularda önerilmektedir.

KOAH'da kullanılan ilaç tedavisi esas olarak semptomları veya komplikasyonları azaltmaya yöneliktir. Semptomatik tedavinin temelini bronkodilatatörler (nefes açıcılar) oluşturur. Bu ilaçlar öncelikle solunum yoluyla verilirler. Günümüzde, etkin bir çok ilaç olsa da akciğerlerde oluşan zararı geriye döndürmek çok zordur.

Sonuç olarak, KOAH önlenilebilir bir hastalıktır. Eğer bu hayat kalitesini gerçekten bozan hastalıkla uğraşmak istemiyorsanız, sigaradan uzak durun ve yaşadığımız alanların havasının mümkün olduğunca temiz olmasına özen gösterin."

Prof. Dr. Kesici'ye Eğitim Çınarı Ödülü verildi

TOBB ETÜ Kurucu Rektörü Prof. Dr. Tahsin Kesici'ye Türk Sanayici ve İş Adamları Vakfı tarafından "Eğitimin Çınarı" Ödülü verildi.

Türk Sanayici ve İş Adamları Vakfı (TÜSİAV) Eğitim Platformu, TOBB ETÜ Kurucu Rektörü ve Rektör Danışmanı Prof. Dr. Tahsin Kesici'ye "Eğitimin Çınarı" Ödülü verdi.

Prof. Dr. Kesici'ye ödülü, TÜSİAV Başkanı Veli Santoprak, TÜSİAV Eğitim Platformu Başkanı Öztuna Norman ile ödül törenine ev sahipliği yapan Ankara Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Erkan İbiş tarafından takdim edildi.

TÜSİAV, Ankara'da kurulduğu 1995'ten bu yana, ulusal ve uluslararası platformlarda Türk sanayicisi ve işadamlarının etkin rol üstlenebilmelerini ve örgütlülüklerini sağlayabilmek, Türk sanayisinin gelişmişlik düzeyini artırmak, üniversite ve sanayi işbirliğini tesis etmek için faaliyet gösteriyor. TÜSİAV Eğitim Platformu ise oluşturduğu jürinin tespitleri sonucunda; "Eğitimin Çınarı ve Eğitime Destek Verenler Ödülleri" açıklıyor. Bu kapsamda kendi hayatı ile örnek olmuş ve eğitim yolculuğu gerçekte hiç bitmemiş akademisyenlere "Eğitimin Çınarı" ödülü sunuluyor.

TÜSİAV Eğitim Platformu ayrıca eğitime destek veren 'eğitim gönüllüleri' ile eğitmen olarak pek çok kişinin hayatına katkı sağlayan 'eğitmenler'i de ödüllendiriyor.

Prof. Dr. Kesici TÜSİAV Eğitim Platformu 'Eğitimin Çınarı' ödülünü; Prof. Dr. Ruşen Keleş, Prof. Dr. Alaittin Elhan, Prof. Dr. Sezer Şener Komşuoğlu, Prof. Dr. Ferruh Dinçer, Prof. Dr. Mustafa Arda ve Nesibe Aydın ile paylaştı. Prof. Dr. Kesici 2018 yılında da Ankara Üniversitesi'nde kesintisiz 43 yıl boyunca öğretim üyeliği ve idari görevlerde bulunması sebebiyle "Ankara Üniversitesi Çınarı" ödülü ile onurlandırılmıştı.

Prof. Dr. Tahsin Kesici kimdir?

Kesici, 1938'de Ermenek'te doğdu ve ilk ve orta eğitimini Ermenek'te tamamladı. 1956 yılında Konya Lisesi'ni ve 1960 yılında ise Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi'ni bitirdi. 1960-1961 yıllarında İtalya'nın verdiği bir burs ile bu ülkede sekiz ay alanıyla ilgili araştırmalarda bulundu. Milano Üniversitesi'nde mezuniyet sonrası mesleki kurslara katıldı.

1961 Haziran'ında Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Zootehni Bölümü'ne asistan olarak göreve başladı. 1964 yılında Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi'nde doktorasını tamamladı. 1965-1967 yıllarında askerlik görevini yerine getirdi. 1967 Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi'nde yeni kuruluşu yapılan Genetik ve İstatistik Kürsüsü'nde göreve başladı. 1969-1971 yıllarında iki yıl süreyle Almanya'da konusu ile ilgili alanlarda doktora sonrası çalışmalarda bulundu. 1971 yılında doçent oldu.

1972-1982 yılları arasında Genetik ve İstatistik Kürsüsü Başkanlığı, sonraki yıllarda Biyometri - Genetik Anabilim Dalı olarak faaliyet gösteren birimin başkanlığını 1999'a kadar sürdürdü. 1979 yılında

profesör oldu. 1980-1984 yıllarında Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dekan Yardımcılığı, 1984-1987 yıllarında Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dekanlığı, 1987-1992 yıllarında Ankara Üniversitesi Rektör Yardımcılığı, 1993-2002 yıllarında Ankara Üniversitesi Yönetim Kurulu Üyeliği ile rektörlüğe bağlı Enformatik Bölümü'nün Kurucu Başkanlığı'nı ve Yabancı Diller Yüksek Okulu Müdürlüğü'nü yürüttü. 2002 yılı Temmuz ayında Yüksek Öğretim Kurulu Üyeliği'ne getirildi.

2004 yılı Eylül ayında TOBB ETÜ Kurucu Rektörlüğü'ne atandı. 2009 yılında yaş haddini aştığından dolayı ikinci kez rektör olarak atanamayacağından, rektörlük görevi sona erdi. Halen TOBB ETÜ de Rektör Danışmanı olarak görevini yürütmektedir.

Tohum, Tohumculuk ve Teknolojileri kitabının editörlüğünü yaptı. Kitabın 43 yazarı var ve altı yılda tamamlanırken dört cilt halinde 2153 sayfadan oluşuyor. Tohumculuğun bütün konularını kapsıyor. Bitki İslahçıları Alt Birimi (BİSAB) tarafından 2019 yılında basıldı. Kesici; Almanca ve İtalyanca dillerini iyi bilmekle birlikte alanında bilgileri takip edecek düzeyde de Fransızca ve İngilizce de biliyor.

“Türkiye’nin Otomobili için TOBB ETÜ ile işbirliği yapılabilir”

Türkiye’nin Otomobili’nin üretim sürecinde ortaklıklara açık olduklarını, elektrikli otomobil üretiminin zaten bu tip ortaklıkları gerektirdiğini anlatan TOGG CEO’su Gürcan Karakaş bu aşamada TOBB ETÜ ile de işbirliği yapılabileceğini kaydetti.

Türkiye’nin Otomobili Girişim Grubu (TOGG) CEO’su Gürcan Karakaş, TOBB ETÜ’de Rektör Prof. Dr. Güven Sak, Mühendislik ile Mimarlık ve Tasarım Fakültesi öğretim üyeleri ve öğrencilerle buluştu. Aynı zamanda TOGG Yönetim Kurulu Başkanı olan TOBB ETÜ Müttevelli Heyet Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu ile birlikte TOBB ETÜ’ye gelen Karakaş, öğretim üyelerine ‘Yeniliğe Yolculuk’ konulu bir sunum yaptı.

Sunumun başlangıcında konuşan TOGG Yönetim Kurulu Başkanı Hisarcıklıoğlu, ‘Türkiye’nin Otomobili’nin seri üretimine 2022 yılında başlayabilmek için çalıştıklarını ifade ederek, TOBB ETÜ öğretim üyeleri ile fikir alışverişinde bulunmak ve yapılabilecekleri ele almak istediklerini söyledi.

TOGG CEO’su Karakaş sunumunda; Türkiye’nin geç kalmadığını ve elektrikli otomobil yapmak için fırsatın bulunduğunu ifade ederek, seri üretime geçiş için belirlenen 2022 yılında fırsat penceresinin önemli bir piyasa oyuncusu olmak için hala açık olacağını söyledi. TOGG’un daha doğuştan elektrikli otomobil üreten bir firma olacağını anımsatan Karakaş, şöyle konuştu:

“Bu otomobilin bütün sınıai mülkiyet hakları, hukuki hakları tamamen Türkiye’ye ait olacak ki bu bize büyük bir rahatlık sağlayacak. Ayrıca projemiz bize bir otomobilden

fazlasını yani bir mobilite eko-sistemi oluşturmaya imkân verecek. Bu mobilite eko-sistemi sayesinde otomobilimiz, her türlü akıllı sistemi kullanabilecek ve kendisi dışındaki akıllı nesnelere bağlantı kurabilecek.”

“Start-uplarla çalışmak istiyoruz”

Otomobilin üretim sürecinde ortaklıklara açık olduklarını, elektrikli otomobil üretiminin zaten bu tip ortaklıkları gerektirdiğini anlatan Karakaş, bu aşamada TOBB ETÜ ile de işbirliği yapılabileceğini kaydetti. Özellikle yenilikçi sistemler konusunda start-up firmalarla çalışmak istediklerini anlatan Karakaş, Gebze’deki Bilişim Vadisi’nde bulunmalarının bir tesadüf olmadığını söyledi. Türkiye’nin Otomobili’nin kapsayıcılığı itibarıyla Türkiye markasına ciddi bir katkı yapmasını beklediklerini vurgulayan Karakaş, bu sebeple içinde buldukları sürecin de özgün, güçlü ve samimi bir marka yaratmaya hizmet etmesi gerektiğini aktardı.

TOGG’un 15 yıllık çalışma sonunda 20 bin kişilik istihdam, cari açığa 7.5 milyar dolar iyileştirici katkı, milli geliri de 50 milyar dolar artırımının hedeflediğini vurgulayan Karakaş şöyle konuştu:

“Ortaklarımız 15 yıl boyunca kendilerine bir gelir aktarmamızı beklemiyorlar. Şirket, kazandığı parayı yeni teknolojilere

yatacağı. Beş modelle tüketiciye ulaşacağız. 2022’de SUV model üreterek piyasa gireceğiz ve 18 ay sonra sedan modelimiz piyasada olacak. Diğer modeller de peyderpey piyasaya sunulacak. Nihai hedefimiz yıllık 175 bin adet üretimdir. Bu otomobillerin hepsi aynı platformda üretilebilecek ki bu bize önemli bir imkan ve güç sağlayacak. Yüzde 51 yerlilik oranı ile başlayacağız ama 2025 yılında bunu yüzde 68’e çıkarmayı planlıyoruz. İşte burada da üniversitemizden, TOBB ETÜ’den katkı bekliyoruz. Sonuçta; bu otomobil ve kuracağımız mobilite eko-sistemi, bizi dünya yenilik ligine yani şampiyonlar ligine dahil edecek ve önemli bir oyuncu haline getirecektir.”

Daha sonra toplantıya katılan öğretim üyeleri ile yüksek lisans ve doktora öğrencileri; TOBB Başkanı Hisarcıklıoğlu ve Karakaş’a Türkiye’nin Otomobili üretim, tasarım ve yenilikçiliği süreçlerine hangi katkıları sağlayabileceklerini aktardılar. Toplantıda Türkiye’nin Otomobili’nin gelecek nesillerinin geliştirilmesi sürecinde Ar-Ge işbirliği olanakları da konuşuldu. Toplantının sonunda TOBB Başkanı Hisarcıklıoğlu ve Karakaş; öğretim üyeleri, yüksek lisans ve doktora öğrencileri ile hatıra fotoğrafı çektirdiler.

Fotoğraflar: TOBB ETÜ Fotoğraf Servisi